

۲ بوتیک حقوقی هم قلم ایلیا

شهریور ۱۴۰۲ • ۱۲ صفحه

بوتیک حقوقی

بوتیک حقوقی هم قلم ایلیا

ILIA &

Qalam
Ham
Boutique
Law
Firm

بوتیک تخصصی حقوق کسب و کار هم قلم؛ به عنوان مرجع تخصصی ارائه‌کننده خدمات حقوق کسب و کار که ثمره‌ی سال‌ها تجربه ارائه در این حوزه و حضور در فضای کسب و کارها توسط موسسین آن بود با گرد هم آوری نیروهای متخصص، تمایل داشت بتواند نقش سازنده‌ای در پیش‌برد اهداف تجاری کسب و کارها ایفا نماید.

از این رو، در میانه‌ی راه، با شرکت مشاوره مدیریت ایلیا که بر پایه‌ی بیش از یک دهه تجربه در ارائه خدمات تخصصی حوزه مشاوره مدیریت به شرکت‌های داخلی و بین‌المللی، شناخت بسیار جامعی از دغدغه‌ها و نیازهای کسب و کارها داشت همراه شد تا در کنار هم با خلق بوتیک حقوقی هم قلم ایلیا، راه‌حل‌های حقوقی نوین، کاربردی و متناسب با دغدغه و چالش‌های هر کسب و کار را ارائه نموده و از پیچیدگی‌های حقوقی دنیای تجاری کسب و کارها غبار رومی کنیم.

و با همین هدف، تصمیم گرفتیم در پایان هر ماه، در باب دغدغه‌های حقوقی هر کسب و کار به کمک دانش و تجربه‌ی کارشناسان حقوقی، یادداشت‌هایی تهیه نماییم به این امید که در پیش‌برد مسیر حقوقی دنیای تجاری، موثر و مفید واقع شود. همچنین بسیار سپاسگزار خواهیم شد که نظرات و پیشنهادات خود را از طریق راه‌های ارتباطی موجود، با ما در میان بگذارید.

Hamqalamboutique@gmail.com

www.ilia-corporation.com

۰۹۹۰۰۸۸۰۱۱۴

تهران، خیابان شهید مطهری، خیابان قائم مقام فراهانی، میدان طومانیان (شعاع)،
خیابان شهید خدای، شماره ۵، طبقه ۹

فهرست

- ۴ شرایط و مقررات وبسایت، قرارداد شماست با کاربران!
- ۶ توصیه روز هم قلم :
روابط با شرکای خود را از لحاظ حقوقی، نظام ببخشید
- ۸ چگونه از ایده های خلاقانه ی خود به صورت حقوقی محافظت کنیم؟
- ۱۰ ChatGPT و دعاوی مالکیت فکری مطروحه علیه آن

بوتیک حقوقی هم قلم ایلیا | شهریور ۱۴۰۲ | شماره دوم | ۱۴ صفحه

سردبیر: بهاره فشارکی

گروه ویراستاری : محمد حسین سبحانی نیا و نسرين امیدی

طراح: مریم آذرباد

Hamqalamboutique@gmail.com

www.ilia-corporation.com

۰۹۹۰۰۸۸۰۱۱۴

تهران، خیابان شهید مطهری، خیابان قائم مقام فراهانی، میدان طومانیان (شعاع)،
خیابان شهید خدري، شماره ۵، طبقه ۹

شرایط و مقررات وبسایت،

قرارداد شماسست با کاربران!

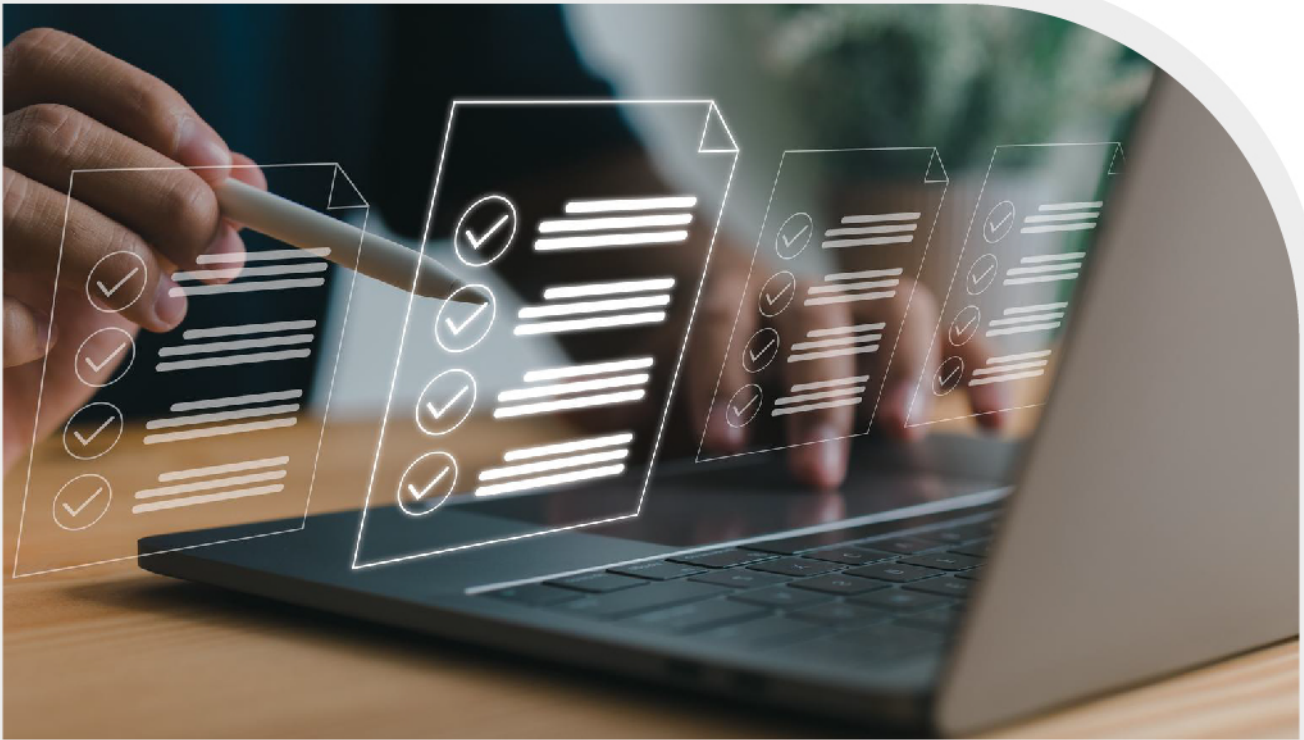
مهدیه علی خانی

وکیل دادگستری، مشاور تنظیم قراردادهای، کارشناسی ارشد مالکیت حقوق فکری

اگر لحظه انعقاد قرارداد را در قراردادهای کتبی، تاریخ امضاء در نظر بگیریم، در T&C این تاریخ، زمانی است که کاربر پس از رویت T&C آن را کلیک و قبول می نماید. حال که به ماهیت این شرایط پی بردیم و دریافتیم که ماهیتا یک «قرارداد» است که در کلیه مراجع قانونی و قضایی به سان یک قرارداد لازم الاجرا قابلیت استناد دارد، در این مقاله به اهمیت آن برای دو طرف قراردادی و همچنین اهم مواردی که باید در آن گنجانده شود، می پردازیم.

اگر بخواهیم مختصرا در خصوص اهمیت T&C برای هر دو طرف قرارداد یعنی مالک پلتفرم و کاربر صحبت کنیم، می توانیم به تعیین و ایجاد محدودیت های احتمالی در خصوص مسئولیت های مالک پلتفرم در قبال کاربران، تأمین کنندگان احتمالی خود و خطاهای فنی و سایر مسائل مشابه اشاره کنیم. از سویی می دانیم که هر رابطه دو یا چند سویه ای بین اشخاص باید مبتنی بر یک قانون عامی باشد که در چارچوب آن قانون، انواع قراردادهای مختلف می تواند منعقد شود. این قانون در ابعاد بزرگ تر، قانون اساسی یک کشور و در ابعاد کوچک تر می تواند به مثابه اساسنامه یک شرکت تلقی گردد و در نهایت در ابعاد جزئی تر همان شرایط و مقررات وبسایت است. بنابراین علاوه بر ماهیت قراردادی، T&C می تواند به عنوان قانونی مدون نیز تعریف شود که همان طور که اشخاص با ورود به یک کشور یا شرکت، قانون حاکم بر آن منطقه یا شرکت را می پذیرند، در پلتفرم های آنلاین نیز کاربر با ورود و عضویت در سایت، قانون حاکم بر آن سایت را قبول می کند. پس T&C بهترین فرصت برای تعریف قوانین استفاده از پلتفرم خواهد بود.

امروزه در دنیای سنتی کسب وکارها، کاربرد قراردادهای کتبی بر همگان آشکار و واضح است؛ وقتی دو شخص توافق بر انجام هر نوع همکاری با یکدیگر و ایجاد شفافیت در روابط خود را داشته باشند، با نوشتن شرایط همکاری خود در قالب «قرارداد کتبی» می توانند به تحقق این هدف کمک کنند. اما در دنیای کنونی کسب وکارها که عمده مدل تجاری کسب وکار به گونه ای است که ارائه خدمات صورت گرفته به کاربران هدف، در قالب یک پلتفرم آنلاین صورت می پذیرد و به جهت کثرت تعداد کاربران و تنوع پراکندگی ایشان از نظر استقرار در مناطق جغرافیایی مختلف، در عمل امکان انعقاد قرارداد کتبی به شیوه سنتی وجود ندارد و این امر اساسا با دو خصلت تجارت یعنی «سرعت» و «سهولت»، در تعارض است، اینجاست که شرایط و مقررات وبسایت Terms and Conditions (T&C) نقش مهم و حیاتی خود را ایفا می نماید. T&C همان قرارداد است و می تواند آثار حقوقی و مالی مختلفی را از شدیدترین حالت ممکن تا خفیف ترین داشته باشد؛ ناگفته پیداست که توجه به این موضوع از نقطه نظر هر دو طرف قراردادی یعنی مالک پلتفرم و کاربران عضو بسیار حائز اهمیت خواهد بود چراکه مالک پلتفرم روابط حقوقی و مالی خود را با کاربران بر اساس آن چیده و حین عضویت کاربر به وی عرضه می کند و از سویی دیگر کاربر حین عضویت در پلتفرم، متنی را که بعضا نخوانده و بدون آگاهی از مفاد آن قبول و امضاء می نماید که می تواند واجد حقوق و تکالیف بسیاری برای وی باشد.

همچنین از نقطه نظر کاربران، شرایط استفاده از پلتفرم و حقوق و تکالیفی که کاربران باید در خصوص خود و مالک وبسایت از آن مطلع باشند، اساسی ترین موضوعی است که T&C باید آن را پوشش دهد. کاربران این حق را دارند که به قواعدی که رابطه ایشان با مالک پلتفرم را هدایت می‌کند و قوانین حاکی بر حریم خصوصی و محافظت از داده‌های خود باتوجه به اینکه نه تنها حین عضویت می‌بایست بسیاری از اطلاعات شخصی خود را افشا نمایند، بلکه حین تعامل با پلتفرم مربوطه و با انجام کوچک ترین افعال، داده‌هایی مرتبط و کاملاً خصوصی از خود را به جای می‌گذارند که مالک وبسایت بر تمام آنها اشراف دارد و به صورت بالقوه توانایی استفاده از آن داده‌ها را در پیشبرد اهداف تجاری خود خواهد داشت آگاهی پیدا کنند. و در آخر، عمده مواردی که می‌بایست در T&C به تفصیل نگارش شود که همان ارکان اصلی یک قرارداد است را باهم مرور می‌نماییم:

- مقدمه: معرفی پلتفرم و کالا یا خدماتی که قرار است کاربران از آن خریداری نمایند؛
- تعاریف و معرفی طرفین قرارداد: تعریف کلماتی که لازم است کاربر حین خواندن متن T&C از مفهوم آن آگاهی داشته باشد؛ این موضوع در جایی حایز اهمیت می‌شود که ممکن است برای یک کلمه، تعاریف مختلفی در اذهان عمومی وجود داشته باشد به طور مثال تعریف کاربر به عنوان یکی از طرفین قرارداد در برگیرنده چه اشخاصی خواهد بود؟
- شروع قرارداد: لحظه حاکم شدن حقوق و مسئولیت‌های دو طرف؛
- حقوق و تعهدات طرفین: نحوه به روزرسانی T&C، امکان یا عدم امکان انتقال برند تجاری وبسایت به شخصی دیگر، حقوق مالکیت فکری مالک پلتفرم در خصوص محتوا، برند و نام تجاری و تبعات نقض آنها، شرایط استفاده از خدمات پلتفرم و درج تبعات نقض آنها برای دو طرف، در خصوص سایت‌های فروش کالا، شرایط حق انصراف کاربر از کالای خریداری شده و خدمات پس از فروش؛
- محرمانگی: سیاست‌های رعایت حریم شخصی؛
- فورس ماژور: تعریف و درج شرایطی که باعث عدم مسئولیت دو طرف خواهد شد؛
- انحلال قرارداد: نحوه خاتمه عضویت کاربر از پلتفرم؛
- نحوه و راه‌های برقراری ارتباط؛

توصیه روز هم قلم : روابط با شرکای خود را از

لحاظ حقوقی، نظام ببخشید

مینا امرون

وکیل دادگستری، کارشناسی ارشد حقوق شرکت های تجاری

شراکت های تجاری روشی رایج برای پیوستن دو یا چند نفر برای شروع و راه اندازی یک تجارت است. با این حال، این روابط علی رغم شروع دوستانه، می تواند در آینده چالش برانگیز باشد. طی تجارب متعددی، دیده شده است که بسیاری از شرکا در میانه ی راه به دلیل وجود اختلافات و عدم توافق بر مسائلی که قبل از شروع شراکت، قابل توافق بود، تجارت خود را متوقف کرده و شراکت آن ها با شکست مواجه می شود.

قرارداد مشارکت یک توافق مکتوب است که نحوه اداره یک تجارت را به صورت مشترک دیکته می کند، زنجیره فرماندهی و مدیریت کسب و کار، اینکه چه کسی شرکت را مدیریت خواهد کرد و همچنین، تعهدات و مسئولیت های هر یک از شرکا را مشخص می نماید که شامل وظایف شرکا نسبت به یکدیگر و وظایف شرکا در قبال خود کسب و کار است که همه ی این موارد تا حد زیادی اختلافات آتی را کاهش می دهد و توصیه می شود در شروع هر شراکت، از تنظیم یک قرارداد مشارکت جامع غافل نشوید.

هر قرارداد مشارکت بر اساس اهداف تجاری متفاوت است اما ذکر برخی موارد در همه ی قرارداد های مشارکت لازم است، از جمله درصد مالکیت و مشارکت سرمایه توسط هر شریک، مدت مشارکت و توزیع سود و زیان؛ به این معنی که سود و زیان شرکت چگونه بین شرکا مدیریت و تقسیم گردد و هر یک از شرکا چه درصدی از سود را دریافت خواهد کرد. این ضروری است که در نظر بگیرید که آیا می خواهید این تقسیم سود و زیان با تقسیم مشارکت های مالی مطابقت داشته باشد یا اینکه روش دیگری باید اعمال شود.

شرکا می توانند توافق کنند که در سود و زیان مطابق با درصد مالکیت خود سهمین شوند، یا این تقسیم می تواند به طور مساوی بدون توجه به سهام مالکیت به هر یک از شرکا اختصاص یابد. در قرارداد مشارکت، شرایطی در رابطه با فرآیند تصمیم گیری تعیین می شود که ممکن است شامل یک سیستم رأی گیری یا روش دیگری برای اعمال کنترل و تعادل بین شرکا باشد. همچنین مسئولیت ها و نقش های هر یک از شرکا در رابطه با فعالیت های روزمره تجاری نیز باید ذکر گردد.

گاهی اوقات همه شرکا دارای حقوق و تعهدات یکسانی در مورد مشارکت خواهند بود. با این حال، ممکن است زمان هایی نیز وجود داشته باشد که هر یک از شرکا مسئول جنبه های مختلف تجارت باشد.

گنجاندن بند تعهدات تضمین می کند که هر یک از شرکا از مسئولیت های خود در شرکت آگاه شوند. چنانچه هریک از شرکا نقش و وظیفه خود را بدانند، این امر می تواند در وهله اول از بروز اختلافات جلوگیری کند و هنگامی که به طور اجتناب ناپذیر اختلاف نظر ایجاد می شود، می توان در مورد چگونگی حل آن به قرارداد مشارکت مراجعه نمود بنابراین قرارداد مشارکت باید دستورالعمل هایی در مورد چگونگی حل و فصل اختلافات بین شرکا داشته باشد. این امر معمولاً از طریق یک بند داوری در قرارداد مشارکت حاصل می شود که به منظور ارائه ابزاری برای حل اختلافات بین شرکا بدون نیاز به مداخله دادگاه است. همچنین شرایط مربوط به خروج هر یک از شرکا از شرکت، اضافه شدن شریک جدید، فوت هر یک از شرکا و خاتمه ی شرکت نیز باید در قرارداد مشارکت ذکر گردد.

از آنجایی که شراکت ها بسته به دامنه عملیات تجاری و تعداد شرکای درگیر می توانند پیچیده باشند؛ تنظیم قرارداد مشارکت کمک می کند تا اختلافات احتمالی آتی را با شرکای خود را به حداقل رسانیده و در صورت بروز اختلاف، دستورالعمل های روشنی در نظر گرفته شود. هرچند قانون شما را ملزم نمی کند که قرارداد مشارکت کتبی داشته باشید اما تنظیم یک توافق نامه کتبی از ابتدا، خطر عدم توافق و سردرگمی شرکا در مورد شرایط شراکت و کسب و کار و شرایط خاصی که در طول شراکت به وجود می آید را کاهش می دهد.

از مهمترین مشکلات و اختلافات میان شرکا اختلاف نظر در امور مالی است که بهترین راه برای جلوگیری از این نوع اختلافات مالی، شفاف سازی قوانین مالکیت، ثبت درصد مالکیت و میزان مشارکت سرمایه توسط هر شریک از همان ابتدا است. از آنجایی که تمام دارایی و اموال مربوط به کسب و کار مادی نیستند و یکی از عمده‌ترین اموال و دارایی‌ها مرتبط با مالکیت معنوی می‌باشند، لذا بهتر است حقوق و مالکیت معنوی مربوط به این اموال از همان ابتدا ثبت شود تا از بروز اختلافات احتمالی در آینده جلوگیری شود. البته، حتی با وجود این اقدامات پیشگیرانه، باز هم امکان بروز اختلافات مالی در یک مشارکت وجود دارد. چنانچه این اختلافات با میانجیگری و بررسی قرارداد مشارکت قابل حل نباشد، ممکن است نیاز به اقدامات قانونی از جمله مراجعه به داور در صورت توافق طرفین در قرارداد جهت ارجاع اختلاف به داور و در غیر این صورت دادگاه باشد. به طور خلاصه می‌توان گفت تنظیم قرارداد مشارکت در مرحله اول با اجتناب از اختلافات رایج در درازمدت، پتانسیل سوء تفاهم و اختلاف در آینده را کاهش می‌دهد. لذا توصیه ما نگارش و تنظیم قرارداد مشارکت به صورت مکتوب پیش از شروع و راه اندازی شرکت و کسب و کار می‌باشد.

منابع:

۱. moghullaw.com/۰۳/۲۰۲۱/the-importance-of-partnership-agreements۲/
۲. www.owenhodge.com.au/business-law/common-business-partnership-issues/
۳. harlawfirm.com/news/most-common-causes-legal-disputes-between-business-partners/
۴. www.pcllawyers.com.au/benefits-of-having-a-written-partnership-agreement/#:~:text=Partnership۲%agreements۲%can۲%pre۲%Demptively,you۲%do۲%have۲%an۲%issue.
۵. www.contractsounsel.com/t/us/partnership-agreement
۶. www.investopedia.com/ask/answers/۰۴۱۰۱۵/which-terms-should-be-included-partnership-agreement.asp
۷. legalvision.com.au/partnership-agreement/
۸. www.forbes.com/advisor/business/partnership-agreement/
۹. fastercapital.com/content/Challenges-Confronting-Every-Business-Partnership.html#:~:text=In۲%any۲%business۲%partnership۲%C۲%communication,may۲%have۲%different۲%work۲%schedules

چگونه از ایده های خلاقانه ی خود به صورت حقوقی محافظت کنیم؟

حمیده یوسفی

کارشناسی ارشد حقوق اقتصادی

حمایت از اختراع شامل: جدید و بدیع بودن اختراع- کاربرد صنعتی داشتن- شرط افشا که در ازای افشای اختراع، حقی انحصاری برای صاحب حق اختراع به ارمغان آورده باشد. برای حمایت از حقوق مخترع دو روش ثبت به عنوان اسرار تجاری و یا به عنوان اختراع با ملاحظات زیر پیش روی مخترع موجود است: هزینه بالاتر در ثبت اختراع شرط بدیع بودن در اختراع و ارزش رقابتی و اقتصادی داشتن در اسرار تجاری طول دوره حمایت متفاوت در هر کدام الزام به افشا در اختراع- حمایت در برابر مهندسی معکوس در اختراع. نرم افزار: نرم افزار براساس آثار ادبی و کپی رایت تحت حمایت است اما اگر دارای شرایط اختراع باشد می تواند به عنوان اختراع ثبت شود. در مورد نرم افزار علاوه بر سه شرط لازم برای اختراع، قابلیت پیاده سازی و اجرا نیز اهمیت دارد. در مقابل صدور گواهی ثبت اختراع و مالکیت انحصاری سازنده، وی باید روش عملی ساخت و استفاده اختراع ادعایی خود را افشا نماید. اما حمایت از نرم افزار تحت عنوان حق مولف نیازمند افشا نیست و تولید نرم افزار مشابه با آن امکان پذیر است مگر با اثبات کپی برداری از آن. علامت تجاری: علامت تجاری هر نشان قابل رویتی است که بتواند کالاها یا خدمات اشخاص حقیقی یا حقوقی را از هم متمایز سازد. هدف علایم تجاری حمایت از حقوق مشتری و حسن شهرت و تقدم بازاریابی دارنده علامت است. اما در طرح صنعتی معیار زیبایی شناختی و ظاهری برای جلب مشتری مدنظر قرار می گیرد. اما اگر شکلی واحد بتواند مشمول هردو عنوان گردد اگر در ابتدا به عنوان طرح صنعتی توسط پدیدآورنده به ثبت برسد همان شکل می تواند به عنوان علامت آن هم استفاده شود.

با توسعه جوامع در حوزه ی علم و فناوری و صنعت که سبب آسودگی و همزیستی انسان ها گردیده است برای حمایت از دستاوردهای فکری افراد همچون علایم تجاری و اختراعات و طرح های صنعتی و نرم افزارها، نظام مالکیت فکری پا به عرصه گذاشته و بنظر می رسد برای ثبت ایده ها و در پی آن امکان تجاری سازی می توان از طریق نظام مالکیت فکری به مناسباتی در این راه دست پیدا کرد که به تفکیک هریک را مورد بررسی قرار می دهیم.

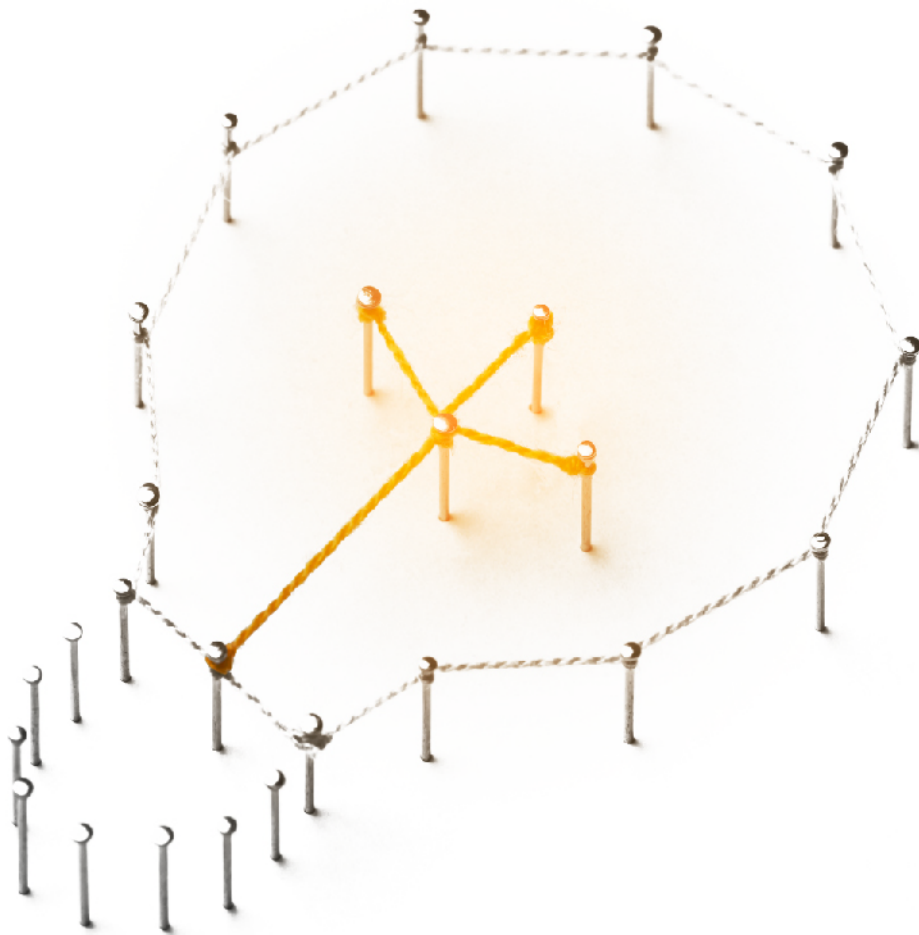
طرح صنعتی: به هرگونه ترکیب خطوط یا رنگ ها و هرگونه شکل سه بعدی با خطوط، رنگ ها و یا بدون آن، به گونه ای که ترکیب یا شکل یک فرآورده صنعتی یا محصولی از صنایع دستی را تغییر دهد، طرح صنعتی گفته می شود. در طرح صنعتی، ترکیبی از ظاهر طرح و همچنین شکل دوبعدی و سه بعدی آن مدنظر است. آثار حقوقی حمایت از طرح صنعتی، صرفا بعد از ثبت آن برقرار می شود و حقوق معنوی مانند تالیف، برای آن متصور نیست. به علاوه طرح باید طرحی جدید و افشا نشده باشد (مگر در موارد استثنایی همچون افشای محرمانه برای اشخاص معین). طرح صنعتی از طریق هردو قالب ادبی-هنری و حقوق مالکیت صنعتی به طور همزمان قابل حمایت است.

اختراع: اختراع نتیجه فکر افراد است که برای اولین بار فرایند یا فرآورده ای خاص را ارائه می کنند و مشکلی را در یک حرفه، فن، فناوری یا صنعت و مانند آن حل می کنند. در اختراعات اولویت کاربردی بودن و ماهیت حل کنندگی مسائل به دست محصول اختراع شده مطرح است که حمایت از حقوق معنوی و به ویژه مادی مخترع را به دنبال دارد. سه شرط اصلی

در مرحله ی تجاری سازی ایده ها و اختراعات، افشای اطلاعات محرمانه، مستلزم تبادل ایده ها و اطلاعات بوده و دارندگان ایده و اطلاعات را در معرض سواستفاده قرار می دهد. حمایت های قانونی برای حفاظت از این موارد، ناکافیست زیرا صرفاً بعد از عینیت یافتن و یا ثبت، حمایت ممکن می شود و شامل مراحل قبل از آن همچون اختراعی که ثبت نشده نمی باشد. قرارداد حفظ محرمانگی یا عدم افشا قراردادی است که هر دو طرف یا یکی از طرفین قرارداد ملزم به حفظ اسرار تجاری افشا شده بین آنها بوده و تعهد می نمایند که به هیچ صورتی آن را در اختیار دیگری قرار ندهند و صرفاً مطابق جهتی که در قرارداد تصریح شده استفاده نمایند. این شرط یا قرارداد ممکن است صریح یا ضمنی به صورت یکجانبه یا دو جانبه طی مدتی معین یا بدون مدت شرط شود. با حفظ محرمانگی امکان برخورداری از محرمانگی در مدتی فراتر از مهلت قرارداد اولیه طرفین وجود دارد و زمینه های حمایت قانونی را بوجود آورده و تفسیر حمایت قانونی صرف به ضرر مالک حق را محدود کرده و دامنه حمایت از وی را گسترش می دهد و همچنین منازعات احتمالی را کاهش داده و سبب تسهیل اثبات نقض تعهد متعهد به رازداری می شود. در راستای افزایش کارآمدی قراردادهای محرمانگی، بهتر است اطلاعات محرمانه به عنوان موضوع قرارداد بصورت مشروح و با جزییات ذکر نشود و همچنین مدتی محدود برای حفظ محرمانگی، تعیین نشود و همچنین درج وجه التزام متناسب با ارزش اطلاعات محرمانه برای موارد نقض قراردادی، نیز می تواند به حفاظت بیشتر اطلاعات منجر شود.

منابع:

- قبولی درافشان، محمد مهدی، محسنی، سعید، بررسی حقوقی طرح صنعتی قابل حمایت، پاییز ۱۳۸۹، مجله دانش و توسعه، سال هفدهم، شماره ۳۲.
صادقی، محمود، حمیدی اول، امیررضا، ویژگی های حمایت از نرم افزار اختراعی، پاییز ۱۳۹۴، پژوهش های تطبیقی، دوره ۱۹، شماره ۳.
باقری، محمود، گودرزی، مریم، مقایسه نظام حمایتی اسرار تجاری و نظام حق اختراع، ۱۳۸۸، سال سی و نهم، شماره ۱
رهبری، ابراهیم، تحلیل کاربرد و کارآمدی قراردادهای رازداری در گستره ی مالکیت های فکری، ۱۳۹۵، نشریه تحقیقات حقوقی، شماره ۷۳.

ChatGPT و دعاوی مالکیت فکری مطروحه علیه آن

نرگس فرحبخش پور

دانشجوی کارشناسی ارشد حقوق تجارت الکترونیک

OpenAI درخواستی برای رد بسیاری از ادعاهای مطرح شده در دو شکایت دسته جمعی تقریباً یکسان ارائه کرده است که آن را مسئول نقض حق کپی راییت از طریق سرویس هوش مصنوعی ChatGPT خود می دانند. این دو دعوا توسط دو گروه مجزا از نویسندگان و مؤلفان، به ترتیب: سارا سیلورمن، نویسنده و مجری و دو نویسنده دیگر به نام های کریستوفر گلدن و ریچارد کادری اقامه شده است.

آن ها ادعا می کنند که برخی از مطالب موجود در مجموعه داده های آموزشی OpenAI از آثار دارای حق کپی راییت "از جمله کتاب های نوشته شده توسط خواهان ها، که OpenAI بدون رضایت، بدون اعتبار دهی و بدون جبران خسارت آن ها را کپی کرده و در اختیار عموم قرار داده است" می باشد. دومین شکایت توسط پل ترمبلی، نویسنده ای است که ادعا می کند دارای حق کپی راییت ثبت شده در رماني با عنوان «کابین در انتهای جهان است» مطرح شده و شاکیان به دنبال جبران خسارت مالی و سایر خسارات وارده به خود و سایر افرادی که در موقعیت های مشابه قرار دارند می باشند، زیرا معتقدند نوشته های آن ها بخش کوچکی از مجموعه داده هایی است که OpenAI برای آموزش مدل های خود جهت استخراج قوانین زیربنایی زبان انسانی در جهت نیل به اهدافش (مانند Chat GPT) مورد استفاده قرار داده است.

با این حال، OpenAI در پاسخ به خواهان ها در دادگاه منطقه ای ایالات متحده در سانفرانسیسکو اینگونه استدلال می کند که خواهان ها به محدودیت ها و استثنائات حوزه حقوق مالکیت فکری از جمله استفاده منصفانه^۱ را که به درستی فضایی برای نوآوری هایی مانند مدل های زبانی بزرگ^۲ که اکنون در خط مقدم هوش های مصنوعی هستند در نظر گرفته، توجه کافی نداشتند.

- ۱- استفاده منصفانه در قانون کپی راییت ایالات متحده بدین معنی است که گزینه های مختصری از مطالب دارای حق کپی راییت تحت شرایط خاص ممکن است کلمه به کلمه برای مقاصدی مانند انتقاد، گزارش خبری، آموزش و تحقیق، بدون نیاز به اجازه یا پرداخت به دارنده حق چاپ نقل شود. این که آیا شش ثانیه از آهنگ در یک ویدیوی تولید شده توسط کاربر استفاده منصفانه است یا نه، تصمیم دادگاه است.
- ۲- مدل های زبانی بزرگ، LLM یا Large Language Models یک مدل از نوع مدل های یادگیری عمیق است که می تواند متن استخراج شده از منابع مختلف را به زبان طبیعی و نزدیک به زبان انسان ارائه دهد و توانایی های متعددی از جمله ترجمه، تولید متون، پاسخ به سؤالات داشته باشد. مدل LLM در دهه اخیر به عنوان یکی از بزرگترین و مهم ترین دستاوردهای هوش مصنوعی به حساب می آید.

خالق ChatGpt از دادگاه خواست تا برخی ادعاهای مندرج در شکایت مانند نقض حق کپی راییت، نقض قانون کپی راییت هزاره دیجیتال (DMCA)^۳، رقابت غیرمنصفانه، تقصیر و دارا شدن غیرعادلانه را رد کند. درخواست کننده رد شکایت علیه ChatGpt می‌گوید که ادعاهای شاکیان مبنی بر اینکه نقض نیابتی^۴ توسط ChatGpt صورت گرفته مبتنی بر نتیجه‌گیری حقوقی اشتباهی است که می‌گوید هر خروجی ChatGPT لزوماً نقض یک اثر اشتقاقی^۵ است درحالی که این خروجی‌ها بر مبنای استفاده منصفانه، صرفاً بخشی جزئی و محاوره‌ای از مجموعه داده‌های آموزشی عظیمی است که گفته می‌شود قسمتی از آن برگرفته از کتب شاکیان می‌باشد.

با این حال، OpenAI به دنبال رد ادعای نقض مستقیم کپی راییت نمی‌باشد، بلکه به دنبال حل و فصل قانونی آن در مرحله بعدی پرونده، پیروزی در آن و استفاده از رأی صادر شده در دعاوی بعدی علیه خود می‌باشد.

و آنچه در این نمونه دعاوی و نتایج آن، قابل توجه است، مسائل حقوقی حوزه مالکیت فکری است که در عرصه دنیای نوین به ویژه هوش مصنوعی پا در میادین گذاشته و نیاز به توجه ویژه، قانون گذاری و ایجاد رویه‌های قضایی متناسب دارد.

■ منابع:

OpenAI hits back at writers' copyright infringement claims - The Global Legal Post

- ۳_ اعلامیه DMCA و فرآیند حذف ابزاری برای دارندگان حق کپی راییت است تا مطالب آپلود شده توسط کاربر را که حق کپی راییت آن‌ها را نقض می‌کند از وبسایت‌ها حذف کنند.
- ۴_ نقض نیابتی زمانی اتفاق می‌افتد که یک شخص یا نهاد به دلیل نقض مالکیت فکری انجام شده توسط متجاوز اولیه از آن منتفع می‌شود. چنین شخص یا نهادی ممکن است مسئول نقض نیابتی باشد زیرا با ارائه بستری برای نقض کننده اولیه، تجاوز به حق مالکیت فکری را تسهیل می‌کند.
- ۵_ اثر اشتقاقی در حوزه قانون کپی راییت، به اثری گفته می‌شود که در خلق آن به طور عمده از عناصر یک اثر دیگر که قبلاً ایجاد شده و از حق تکثیر برخوردار است استفاده شود. اثر اشتقاقی اگر با اجازه از دارنده حق کپی راییت ایجاد نشده باشد، تخلف محسوب می‌شود.

هم قلم

بوتیک حقوقی

Hamqalamboutique@gmail.com

www.ilia-corporation.com

۰۹۹۰۰۸۸۰۱۱۴

تهران، خیابان شهید مطهری، خیابان قائم مقام فراهانی، میدان طومانیان (شعاع)،
خیابان شهید خدزی، شماره ۵، طبقه ۹